

SZEGEDI

Megjelenik
havonta
kétszer

KATOLIKUS TUDÓSÍTÓ

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Belvárosi Plébánia
Tel. 11-36.

Neheztel a vármegye

A *Makói Katolikus Tudósító* március 15.-én megjelent számában kritikai megjegyzésekkel kísértük egy törvényhatósági választás előzményeit, politikai hátterét és lelepleztük a jelölő bizottság mesterkedését, amely a katolikus egyház képviselőinek visszaszorítására irányult.

A cikk nyomán — mint azt a *Makói Friss Ujság* megállapítja — »egyházi körökön messze kívül álló rétegekben« izgalom támadt, amely egyelőre sorozatos hirlapi nyilatkozatokban, interjúban, élénk levelezésben csattant ki. A vármegyei érdekeltség provinciális nivón álló sajtóorgánuma tulzottan szolgálatrakész buzgalommal veszi védelmébe Csanád vármegye alispánját s miután a makói katolikus közélet vezetői számára alibit igazol, a *Katolikus Tudósító* cikkét a felekezeti béke területére irányuló »szegedi betörésnek« minősíti. E merész megállapításra — melyel a szegedi sajtó is foglalkozott — a cikkek sugalmazóira való tekintettel kénytelenek vagyunk válaszolni.

Nos, kik törték át a felekezeti béke frontját? Vajjon nem azok, akik a katolikus plébánost ki akarták nyomni a közigazgatási bizottságból? A *Makói Katolikus Tudósító* semmi egyebet nem tett, mint gyengéden, finoman, önuralmának teljes igénybevételével regisztrálta az eseményt, úgy, amint azt a szerkesztőség Szegedről látta. Mert jegyezze meg a makói vármegyeháza, hogy ma már nincsen kinaí fallal körülvéve és a vármegyei törvényhatóság élén álló köztisztviselők ilyen par excellencé egyházi vonatkozású kérdésekben nemcsak a makóiaknak, hanem Szegednek, sőt az egész országnak is felelősséggel tartoznak, még akkor is, ha az a felelősség nem jogi, hanem csupán etikai természetű. Mi emlékszünk rá, hogy a makóiaknak nem kellett Szent Imre-utca és ott minden katolikus jellegű megmozdulás

ellenszenves. Ma már túl vagyunk azon az időn, amikor a katolikusoknak örülniök kellett, ha nem támadják őket. Ma már a katolikusok jogaitak érvényesíteni *akarják, tudják és fogják*. Ma már idejét mulla az a taktika, megsérteni az Egyházat és ha a katolikusok feljajdulnak, akkor békétlenséggel, felekezeti túrelmetlenséggel vádolni őket.

A makói katolikus társadalom határozott sérelmet szenvedett. Felteszük a kérdést: Mivel igazolja a jelölő bizottság azt a tényt, hogy az eltávozott katolikus plébános helyét a közigazgatási bizottságban *nem az ő utódjával* akarták betölteni? Néhai Bezdán József prelátus a közigazgatási bizottságban minden egyéni tekintélye és magas egyházi méltósága mellett a makói katolikus hívek sok ezreit képviselte. Hogyan gondolhattott arra a jelölő bizottság, hogy a sok ezer katolikus hívőt most képviselő nélkül hagyja? És ha ezt megtette, nem ebben volt-e a katolicizmus sérelme, amely a Katolikus Tudósítót, ha hivatásának magaslatán akar állani, legalábbis defenzívába kényszerítette? Mert igenis, a Katolikus Tudósítónak elsőrendű hivatása nemcsak az istentisztelet rendjének közlése, hanem a katolikus érdekek leghatározottabb képviselője.

Élénken el tudjuk képzelni, mennyire tetszett volna »az egyházi körökön messze kívül álló rétegeknek«, ha a *Katolikus Tudósító* »teljes csendben« vonul be Makóra, szerényen, szeretetteljesen, szintelenül s ha mindvégig ilyen csendben, visszavonultan marad, a közvélemény irányítását a *Makói Friss Újság* révén magának kisajátító vármegyei autokráciával szemben. Persze, amikor a *Katolikus Tudósító* egy kicsit a rétegek orrára koppint, akkor ez már »betörés a béke fronton«. Ugy érezzük, a betörést a vármegyei házán követték el. Még szerencse, hogy nem minden betörés sikerül.

Szegedről, ahonnan a cikk és a benne foglalt bírálat származik, készségesen igazoljuk a *Makói Katolikus Tudósító* felelős szerkesztőjét és a belvárosi Credo Férfiegyesület vezetőségét is. Tény az, hogy ők nem tudnak a szóbanforgó cikk megjelenéséről. Az is valószínű, hogy nem járultak volna hozzá közzétételéhez, mert nekik olyan szempontokat is figyelembe kellett volna venniök, amelyek bennünket nem kötnek. Nem is az a lényeg, hogy ki írta a cikket, hanem a cikkben foglalt tények valósága. Ismerjük a kellő időben alkalmazott kritika gyógyító erejét s a cikk hatásával meg vagyunk elégedve. A makói felhivatalos lapocskának is jól jött ez a kis polémia, alkalmat adva arra, hogy függőségét és minden esetre frissen tartott szolgálatkészségét a makói közönségnek bemutathassa. Milyen más lett volna ez eset, ha ott íródik meg a cikk a katolikus érdekek védelmében! Igen, de ahhoz egy kis függetlenség is kell.

Pártoljuk a katolikus sajtót!

Husvéti gondolatok

Feltámadás! Uj élet! — mily sokszor halljuk uton-utfélen! Halljuk, de előbbre ezzel az életet nem vittük, marad minden a régi ben. Sőt sokszor még úgysem marad, sivárabbá válik.

Mi ennek az oka? Tanácsadók támadnak, csodaszerekkel bővelkedők akadnak útjainkba s csak akkor látjuk hiábavalóságukat, ha már hiszékenységünk drága adóját leróttuk: hittünk és mégsem hittünk!

A test és lélekből álló embert a kór különféle nemei testileg legyengíthetik, a szervezetet megviselhetik. Orvosság ezeket eltüntetheti, örvendhet az ilyen ismét a létnek, de mégis lehet boldogtalan. Bővelkedhet sok mindenben, de a boldogságban szűkölködhet.

Az emberek legnagyobb része mégis boldogtalan. Hisz és mégsem hisz! Hite nem a Feltámadotté, amely erő, öröm, boldogság, béke, nyugodtság, munkakedv, boldogítás... Nem ezeket mutatják a tespedés, elernyedtség, kislelkűség, irigység, kapkodás, munkaiszony, mint korunk jellegzetes vonásai. Mintha nem hinnen már az emberiség a Megváltóban, akinek feltámadása örök memento, hogy a lélek adjon irányt életünknek, gondoskodjunk a lélek szükségleteiről és akkor az ember teste szerint is részesévé válik az ilyen idők adta boldogságnak.

Hiányzik tehát sok ember lelkében és életében a *hit*.

Menjünk ki az élet nagy országútjára, vegyük szemügyre az embereket és szomorúan tapasztaljuk, mintha nem is emberek ezrei rohannának le és fel körülöttünk. Csak tömeget látunk, amely robotol, élvezeteket hajhász, életet eldob magától, más éle-

tet megront, akár csak a kis gyermek játék közben, amikor értelmetlen kedvtelésből a tehetetlen féregnek szárnyait, lábait tépi ki, hogy a megrontott ember — akár öreg, akár ifjú — ne tudjon többé felfelé törni, ne legyen reménye, ne higgyen többé, hanem legyen a földé, a romlásé, a romlandóságé, az elmúlásé; ne higgye, hogy a testre a feltámadott Istenember példájára megdicsőülés, örök jutalom vár.

Mi az oka, hogy a lélekben nincs hit.

A hit Isten adománya lévén, mint ilyen, megköveteli az embertől a legfőbb szellemi Lélynak, Istennek, a Teremtőnek elismerését, mert létoka s végcélja az embernek is. Megköveteli az embertől a hódolatnyilvánítást, mert Ő az erő minden találmány felett s akinek legkisebb teremtménye tökéletesebb, mint a legkíválóbb emberalkotta gépezet. A tudásával büszkélkedő ember érvényesülni akar, alkot a látszat szerint, utánozza a Teremtőt, de Azt mindezek létokának és végcéljának elismerni nem akarja. Vonakodik elismerni, mert ez már *hit* volna, a lélek és nem kizáróan az agy tevékenysége!

Botor gondolkozás, balga felfogás. Rájuk alkalmazható a Szentírás szava az emberek alkotta bálványokról, amelyeknek vannak szemeik, füleik, de nem látnak, nem hallanak és rólu k, mint ilyenek alkotóiról folytatja az Írás: hasonlóak azokhoz: vakok, süketek.

Az ember életében is hiányzik a hit.

A hit felemel, erőt ad, kedvet az élethez, vagyis tevékenységre sarkal. Végcél tüz szemeim elé. Ehhez pe-

dig kedvvel törekszem eljutni s mert magaménak akarom vallani a sikert, nem ismerek akadályt.

Igy látjuk-e azt a mai világ életében? Nem. Mintha csak a mának él-nének az emberek. Alig valami az eredmény, melyet felmutatni képe-sek és mégis, vagy ennek dacára oly nagy a törtetés. De semmi más. Ma-radandó s a késő utókornak szánt alkotást keveset látunk. Nincs meg a törekvés az örökkévalóság felé, amely tudományban, művészetben ép úgy, mint a köznapi élet mindig visz-szatérő kötelességteljesítésében har-móniát, összhangot keres, kialakítani akar Annak alkotásaihoz hasonlóan, Aki mindent az ember kedvéért u-gyan, de az örökkévalóság viszonyla-taiban alkotott.

Nem halljuk ma az összehasonlí-

tást: »mi ez az örökkévalósághoz viszonyítva«, amint az először a fia-talságának virágjában az örökkéva-lóság szempontjából még gondolatait is Istenének felajánló szentnek élet-elve volt. Feledni látszik a mai vi-lág, hogy az élet kis és jelentékte-lennek tetsző összetevőkből áll, ame-lyeknek egymásutánja viheti át a je-lent, mint értéket a jövődők számá-ra.

Vigyük tehát a hitet az élet forga-tagába, hogy minden az örökkévaló-ság számára is van, tekintsünk min-den gondolatot, érzést, megmozdulást vagy nagy cselekedetet is az örökké-valóság szempontjából és akkor min-den nemzet fiai egymásra találnak, leomolnak a vámsorompók, lesz fel-támadás anyagi s lelki téren egyá-ránt.

Cs. I.

Miért üldözik őket ?

A spanyol cortez még októberben megszavazta a jezsuiták kiűzéséről szóló javaslatot. Három hét előtt vég-rehajtották. Saját maga hazudtolta meg a szabadság és egyenlőség jel-szavát, amikor ártatlan spanyol pol-gárokat megkérdezésük és rendes ítélethozatal nélkül egyszerűen ki-utasított az országból. Mert mit is tettek e kitiltott spanyol polgárok? Egyetlen bűnük, hogy katolikus szer-zeteselek, hogy a Szentatyának egész különös módon is engedelmességet fogadtak. Más okot nem tudnak meg-jelölni.

Mert az nem ok az üldözésre, hogy az ifjúságot nevelik, hogy egyedül Madridban a jezsuiták iskoláiban több tanuló volt (134 iskola, 26.691 tanuló), mint az állami és városi is-kolákban összesen (229 iskola, 22.436

tanuló) és így az államkincstárnak évenként öt millió pesetát spóroltak meg.

Az sem lehet az ok, hogy e szer-zeteselek ingyen iskolákat tartottak fenn szegény, főleg munkáscsaládok gyermekei számára. Valenciában a sz. József-kollégiumban 600 szegény gyermeket tanítottak; Malagában 7 iskola volt a munkásgyermekek szá-mára, akik »házukat« saját maguk védelmezték tavaly májusban a rom-bolók ellen. A madridi kollégium 250 gyermeket tanít ingyen, a saragossai 150-et, a salamancai 130-at. De en-nél még meglepőbb a szerzeteselek, főleg jezsuiták által vezetett kongre-gációk munkája. A barcelónai kon-gregáció 15 tanítót fizet, akik 7000 gyermeket oktatnak. San Joséban 600 gyermek kapott ingyen tanítást. Se-

villában 1000, Santanderben 300. A barcelonai Imaapostolság 2000 gyermeket tanított.

Azok részére, akik nappal nem járhattak előadásokra, esti kurzusokat tartottak a szerzetesek vagy az általuk vezetett egyesületek. Vigóban 800 felnőtt látogatta az esti kurzusokat. Barcelonában 6 ilyen iskola volt 700 tanulóval, Valladolidban 150, San Sebastianban 2000, Gijonban 200. Sevillában 700-an jártak az esti előadásokra.

A szolgálóleányok részére szintén sok helyen tartottak vasárnaponként iskolákat. Granadában 20 ilyen iskola volt és 1000 szolgáló hallgatta az előadásokat. Saragossában 8 ilyen iskola volt 2000 növendékkel.

A munkások részére volt Madridban a világhírű technikai szakiskola. 200 mérnök-hallgatója volt e rendkívül modernül felszerelt intézetnek, amely esti továbbképző tanfolyamain eddig 6500 munkást képezett ki évi 60-as csoportokban. Ez intézet azután a vidék egyes iparközpontjaiban is hasonló, de kisebb arányú intézeteket állított fel a munkásság érdekében.

Vagy talán a szociális tevékenység fáj a spanyol kormánynak és azért akarja továbbítani a szerzeteseket? Talán fáj a kormányférfiaknak, hogy például Burgosban egy szerzetes takarékpénztárat alapított, mely olcsó házakat épített munkások részére, hogy jó színházat, ingyen iskolát tartott fenn, hogy olcsó kölcsönöket a munkásoknak, hogy olcsó kölcsönökkel az uzsorások karmaiból ezer meg ezer kisembert kimentett? Hogy a szövetkezet házaiban havi 10 pesetéért olyan lakást lehetett bérelni, ami máshol havi 150 pesetéba került?

A valladolidi szövetkezet saját

pékséggel, nyomdával, iskolával és olcsó kölcsönökkel segíti a munkásokat. El Palo-Malagában a halászokat tömörítette össze egy szerzetes és így jólétet teremtett számukra, az uzsorásoktól megszabadítva őket.

A szerzetesházak kapuinál száz meg száz szegény nyert mindenkor segítséget. Ona, Granaea, Verulea, stb. jezsuita kollégiumaiban naponként 100 szegény kapott ebédet.

Szerzetesek műve a fontillesi belpoklostelep amely az állami felügyelők jelentései szerint a legelső e téren és a legjobban vezetett. — A szerzetesek keze van a sok városban fenntartott szegény betegek ingyen rendelője és gyógyszerháza mögött is. Madridban egy évben 100.000 beteget kezeltek ezen intézmények, 800 szegényt támogattak, évenként 170000 ételporciót osztottak szét s mindezt Isten nevében, az állam javára.

S mindezen szeretet-tevékenység, ügylésség, fáj a spanyol kormány tagjainak, mert hiszen mindezek azon szerzetesek tevékenységének igen röviden felsorolt ismertetése, akiket ők ki akarnak üzni. Az egyházellenes szabadkőművesség nem tagadhatja meg magát: ártani akar és nem törődik azzal, hogy a nemzet érdekeinek is árt, hiszen önmaga nemzetközi, a vallásnak, Egyháznak akar ártani, de mindez leginkább magának a nemzetnek lesz kárára.

A GYERMEKKLINIKA APÁCAI ELMENNEK SZEGEDRŐL. Nagy fel-tűnést és nyugtalanságot kelt az a hír, hogy a gyermekklinikán működő apácák rövidesen átadják a helyüket világi gondozónőknek. Állítólag azért mennek vissza Budapestre, mert a tanfolyamot végzett világi gondozónők csak így tudnak álláshoz jutni.

A katolikus sajtó szomorú helyzete Csehszlovákiában

A prágai »Deutsche Presse« szerint Csehszlovákiában jelenleg 464 időszaki irat jelenik meg, ebből 130 napilap és 6 napilap külön esti kiadással. Csehországra esik 277 ujság ebből 79 napilap; Morvaországra és Sziléziára együttvéve 116 (35 napilap), Szlovákiára és Karpatorussziára 71 (16 napilap). A sajtóból a katolikusokra rendkívül kevés számú lap esik; Csehországban, Morvaországban és Sziléziában összesen csak 19 katolikus lap van, ebből is csak 5 olyan, amely hatszor jelenik meg hetenként, (Ennél a felsorolásnál azonban csak azokat az ujságokat vették figyelembe, melyeknek keresztény irányzata nincs semmiféle összeköttetésben szakérdekekkel, vagy politikailag nem kifejezetten keresztény pártok érdekeivel; még a tót Hlinka-párt ujságjai sincsenek figyelembevételre, mert a példányszámuk hiányzik.) A katolikus ujságok közül a legjelentősebbek a következők: »Deutsche Presse« (Prága) 15.000, vasárnap 17.000 példánnyal, hatszor hetenként; »Czech« (Prága) 10.000 példánnyal, hatszor hetenként; »Cesky Západ« (Pilsen), 9456 példányban megjelenő hetilap; »Egerland« (Eger) 8700 példány hetenként háromszor; »Volkszeitung« (Warnsdorf),

hetenként kétszer 6200 példányban, »Deutsches Wochenblatt« (Jägerndorf) 6000, »Deutsches Volksfreund« (Freiwalddau) 5000 példányban hetenként egyszer. A többi lapok példányszáma ezeknél is alacsonyabb; a többi hetenként hatszor megjelenő katolikus ujságok példányszáma: 3000 (Brünner Tagespost), 2000 (Das Volk, Jägerndorf) és 400 Westmährische Post, Böhmisches-Krumau). — Csehszlovákia 5.316.340 főt számláló katolikus lakossága mellett az ottani katolikus sajtó összpeldányszáma mindössze 87.856! Még ha a katolikusok lélekszámából egy negyedet, mint csak anyakönyvszerinti katolikust levonunk, és a megmaradt számból ismét egy harmadot, mint gyermeket leszámítunk, akkor is csak minden harmincadik katolikusra esik egy katolikus lap előfizetése. Ezzel szemben a szociáldemokrata lapok példányszáma Csehországban, Morvaországban és Sziléziában összesen kb. 332.750, a kommunista lapoké 215.000! A »Rudy Vecernik« nevű prágai kommunista lap 100.000, a cseh szociáldemokraták főorgánuma, a »Vecernik Právo Lidu« 135500 példánnyal messze meghaladja a katolikus lapok összességének példányszámát.

III párbaj

volt a legnevezetesebb pesti vivóteremben 1913-ban, az utolsó békeévben, 1931-ben pedig csak 13. Ékesen beszélő szám, okoskodnak az emberek! Ám a hős szájlavagok, a harminc és feles bandászaplikálók, a kukoricatömésű párbajpuskák romantikus vitézei még tartják magukat. Ne meg azok, akik a közéletben megtépzott tisztességüket akarják puffogtatással reparálni az elfogult társadalom előtt.

Szent mise a tanyákon

Makó város nagy kiterjedésű tanyavilágában eddig csak egy kis kápolna, a bogárázói kis templom tornya emelkedik az ég felé s emlékeztet arra, hogy Szent Gellért ősi földjén még mindig vannak, kik az ősi hitet vallják. A kápolnán kívül még két katolikus jellegű: az igási és a csókási iskolában szoktak a hívek szentmise áldozatra összejönni egy évben egyszer, az úgynevezett bucsu napján.

1930-ban az állam támogatásával ujjaépítették a két iskolát olymódon, hogy a szép világos és tágas tanteremhez az oltár számára fülkét is építettek, mely szentmise után bezárható.

Az állam felépítette az iskolát s a katolikus hívekre várt ezután az oltár és felszerelésének a felállítása. Igáson Kovács Béla tanító úr vette kezébe a gyűjtés ügyét és hamarosan együtt volt a buzgó hívek áldozatkészségéből 350 P-t, melyből a szép csontszín zománcozású oltárt megrendelhették. 1931. május 14.-én, Áldozó csütörtökön a bucsu napján tartotta az iskola-kápolna és oltárszentelést b. emlékü Bezdán József plebános a buzgó hívek nagy örömeire.

Csókáson már többjéle oknál fogva nehezebben ment az oltár felállítása; s bár Bezdán prelátus az igási gyűjtéshez hasonlóan itt is nagyobb összeggel (50 P-vel) nyitotta meg az adományozók sorát, a hívektől csak 202 P 50 fillér gyűlt össze, úgy, hogy csak Sárkány József 50 P-ös és Sárkány Ferenc 53 P 50 f.-es adománya tette lehetővé, hogy az oltár és felszerelés elkészüljön. De itt is elkészült végre a szép zománcozott oltár és 1931. aug. 30.-án megtarthatta a Szent Istváni bucsut a b. emlékü Bezdán prelátus, mely alkalommal ezen iskola-kápolnát is felszentelte.

Buzgón is tartják mind a három helyen ezeket s most már az egyház vezetőinek mindig égetőbb gondját képezi, hogy a hívek lelkiszükségletét szentmisékkal is kielégítsük. A karácsonyi ünnep jó alkalom volt kezdetnek, ezen az ünnepen minden áldozópap három szentmisét mondhatván, autón járva, misézhattunk, és szentbeszédet tarthattunk mind a három oltárnál. S a hívek buzgó imája és éneke volt a bizonyosság arra, hogy méltán hozott az egyház vezetősége áldozatot. Husvét első napján már csak két helyen lehetett szentmise, az is külön püspöki engedéllyel, azonban ezt is hálásan fogadták a hívek, mert hiszen 15—20 km.-es úttól mentettük fel őket.

Bár felkereshetnénk minden hónapban távoli híveinket. Imádkozunk ez óhaj megvalósulásáért.

Haverda Ferenc.

Iratkozzék be a

Tudósító Kölcsönkönyvtárába

(a Korda rt. üzletében) Havi 50 fillérért
n a p o n t a cserélhet könyvet!

Fehérvasárnap

A régi időkben leginkább e napon vezették az ifjúságot első szt. áldozáshoz. Erre emlékeznek közülünk az idősebbek. Ez azonban nem egyedüli s nem eredeti jelentősége: fehérvasárnap mint husvét ünnepének nyolcada volt a nap, melyen a nagyszombaton megkereszteltek a fehér köntöst, melyet kereszteléskor felöltének, letették. A kereszttség szentségének nagy értékét, mint a lelki újjászületés állapotát becsüli meg az anyaszentegyház, amikor a fehérvasárnapi szentmisének bevezetésére sz. Péter I. leveléből (2. r.) e szavakat idézi: »Mint most született kisdedek«, vonatkoztatván mindezt a kereszttségben nyert lelki tisztaságra.

A legrégibb időkben az egész husvétii hetet az újonnan kereszteltettek tekintettel a fehér köntösük hétfő-, kedd-, szerdája stb.-nek nevezték s így lett a fehérvasárnap elnevezés jellegzetesen megkülönböztető husvét nyolcadának jelzésére.

A fehérvasárnapi szentmise lelkéje szintén az újjászületésről szól (sz. János lev. 5. r.): vízből és Szentlélekből. Az evangéliom pedig: Jézus megjelenik tanítványainak, rájuk lehel és a bűnbánat szentségének rendelkezésével hatalmat ad apostolainak és ezek utódainak, hogy a bűntől megtisztítsák a lelket, újjászületést adjanak az örökéletre.

Apróságok

Félelmetes számok

Krüger Aladár országgyűlési képviselő kimutatta, hogy milyen a helyzete a sajtónak nálunk. Csonkamagyarország 95 százaléka keresztény és ebből 66.5 százaléka katolikus, tehát a 20 budapesti nagyobb lap közül 19-nek kereszténynek, s ebből 13-nak katolikusnak kellene lennie. És van helyette 5 keresztény, s ebből 2–3 katolikus.

Miskolc város lakosságának az 1930-as népszámlálás szerint 50.9 százaléka katolikus, s ebből alig olvas 100–150 család katolikus napilapot. Az alábbi statisztika szolgáljon tanubizonyiságul. Miskolc városában elfogy Az Est: 1600; Pesti Hirlap: 1200; Esti Kurir: 950; Budapesti Hirlap: 900; Magyarság: 850; Pesti Napló: 600; Magyarország: 750; Népszava: 700; ünnepnap 1200–1300; Magyar Hirlap: 420; Az Ujság: 340; Mai Nap: 350; Kis Ujság: 200; Nemzeti Ujság 150; Uj Nemzedék 70; Friss Ujság: 150; Uj Barázda: 50 példányszámban, vagyis a katolikus társadalom elenyészően kis százaléka olvas katolikus ujságot. Ugyanez a helyzet országos viszonylatban is.

Ezek után csodálkozhatunk-e, ha mi katolikusok országos viszonylatban elnyomottak, háttérbeszorultak vagyunk? Csodálkozhatunk-e és tehe-

tünk-e bárkinek is szemrehányást, hogy jogaink és jogos igényeink a közéletben nem érvényesülnek? Csodálkozhatunk-e hogy mi vagyunk a legszegényebbek és hogy mindenki jobban érvényesül, mint mi katolikusok?

*

A német »istentelenek szövetségének« berlini központját 1929-ben alapították. Két év alatt 723 vidéki csoportot szervezett; a lapja minden hónapban 1,260.000 példányban jelenik meg! Félév alatt (1930 júniustól 1931 januárig) Németországban 2957 nyilvános előadást tartottak Isten és a vallás ellen, ezenkívül 65 kurzust, több mint 2000 résztvevővel! Négymillió már azok száma, akik az istentelen szövetségbe vagy a szocialista szabadgondolkodók közé beléptek. Berlinben három hónap alatt (1931. január — márc.-ig) az ő munkájuk eredményeképpen 12.000, tizenkétezeren léptek ki hivatalosan az egyházból.

Mit lehet ez ellen tenni? Nemcsak borzadni, de cselekedni! Légy öntudatos katolikus, terjeszd a hitet mindennapi tetteid által is. Beszélgetésedbe szőjj bele mindig egy-egy jó gondolatot; »felejtsd« ott katolikus ujságjaidat a villamosban, vasúti kocsiiban: hadd olvassák el mások is, kíváncsiságból! Lám milyen reklámot, propagandát csinálnak az istentelenek az ő előadásainak, könyveiknek — hát te hivat-e már valakit prédikációra, misszióra? meggyőztél-e már valakit, hogy csak katolikus ujságot olvasson, a Tudósítót megrendelje? megkivánod-e és ellenőrződ-e, hogy alkalmazottaid elmenjenek? Megteszel-e mindent az Isten országa terjesztéséért?

»A mennyek országa erőszakot szenved és az erőszakosak ragadják el azt.«

*

Dr. Munkanélküli Kötőrő, talán ezt a címet kapja majd idővel az az angol munkás, akiről a következőt olvassuk egy angol lapban: A walesi egyetem a walesi irodalomtörténet és bibliográfia körül hervadhatatlan szolgálatai elismeréséül díszdoktorrá avatta Robert Owen munkanélküli kötőrőt, aki 18.000 ritka walesi nyelvű könyvet és okiratot gyűjtött össze. Gyakran több száz mérföldet gyalogolt, hogy egy fontosabb könyvárverésen jelen lehessen s majdnem a világ minden részéről szerezte össze felbecsülhetetlen értékű gyűjteményét. — Nem gúnyt, hanem tiszta, mély elismerést érdemel ez az ember. Hja, az intelligenciát nem kizárólag az egyetemen tenítják. Boldog ország! Anglia! Ahol ekkora kulturszomj, magasabb, specializált kultúra-imádat szorul egyszerű emberbe. Vajjon, ha nálunk titkos statisztikát csinálnának az egyetemen végzett és egyetemre járó katolikusok között arról, hány könyvet, milyen könyvet vesznek egy esztendőben, akadna-e ilyen apostola a jó szellemű betűnek? Alig. Nemcsak azért, mert nincs pénz, hanem azért is, mert a könyvre, a betűre kicsit mindnyájan haragszunk, magyarok. Amint lehet, kitör belőlünk a betűszony és bort, sört, kávéházat kér.

Április

1. Péntek, szt. Hugó pk. (Első pént.	16. Szombat, labr. b. József
2. Szombat, szt. Ferenc	17. Vasárnap, Anicét pk.
3. Fehérvasárnap, szt. Richard pk.	18. Hétfő, szt. Apolloniusz vt.
4. Hétfő, Gyümölcsoltó Boldogassz.
szt. Izidor pk.	19. Kedd, szt. Leó hv.
5. Kedd, fer. szt. Vince hv.	20. Szerda, szt. Tivadar hv.
6. Szerda, szt. Celesztin pk.	21. Csütörtök, szt. Anzelm pk.
7. Csütörtök, szt. Herman hv.	22. Péntek, szt. Szótér és Kájusz vt.
8. Péntek, szt. Dénes pk.	23. Szombat, szt. Béla pk. vt.
9. Szombat, b. Konrád hv.	24. Vasárnap, szt. György vt.
10. Vasárnap, szt. Ezechiél pr.	25. Hétfő, szt. Márk ev.
11. Hétfő, I. Leó pápa	26. Kedd, szt. Kilit és Marcián vt.
12. Kedd, szt. Gyula pp.	27. Szerda, kaniz, szt. Péter.
13. Szerda, szt. Hermenegild vt.	28. Csütörtök, ker. szt. Pál
14. Csütörtök, szt. Jusztin vt.	29. Péntek, szt. Péter vt.
15. Péntek, szt. Anasztázia sz.	30. Szombat, Sien szt. Katalin

(A dült betű misehallgatásra figyelmeztet.)

Belváros: 3. és 4.-én a Mária Tár-
sulat szándékára énekes szentmise.
12.-én a megyéspástor nevenapja,
akinek testi és lelki jólétéért délelőtt
9 órakor énekes szentmise. 24.-én
szt. György napja. E naptól kezdve
régí szokás szerint reggel és este

Urangyalára 4, illetve 8 órakor ha-
rangoznak.

Rókus: 25.-én a 7 órai szentmise
után buzaszentelés.

Felsőváros: 25.-én a 7 órai szent-
mise után buzaszentelés.

Április hónap egyházi zenéje a Fogadalmi templomban

Apr. 3., vasárnap: Bárdos Gy. Szt.
Imre mise. Változó részek chora-
liter.

Apr. 4., Gyümölcsoltó Boldogasszony
ünnepe: König P. B-dur mise.
Introitus és Communio choraliter.
Graduale: T. Szent Tamási
Alma »Diffusa est« (négyszóla-

mú női kar). Offertorium: Szt.-
Gály Gyula »Ave Maria« (szóló
és kar), éneкли Felsmann Emi-
lia.

Apr. 10., vasárnap: Lardelli F-dur
mise (női kar). Változó részek
Griesbacher Repertorium chora-
léból.

Ápr. 17., vasárnap: Haller »Missa quarta« (férfikar). Változó részek choraliter.

Ápr. 24., vasárnap: Demény D. VIII. chorális mise (vegyeskar). Változó részek choraliter.

Énekek rendje

Április 3.

Áldozattal járul hozzád
Most lett a kenyér
Nagyasszonyunk, hazánk reménye

Április 4.

Isten legszebb temploma
Zálogát adtad oh Jézus
Te vagy földi éltünk

Április 10.

Bemegyek szent templomodba
Imádunk szent Ostya
Mondj naponként és óránként

Április 17.

Im arcunkra borulunk
Oh világ örök csodája
Boldogasszony Anyánk

Április 24.

Szent buzgalom vonz minket.
Üdvözlégy Oltáriszentség
Ur Jézus legtisztább Szive

Május 1.

Szeretettel jönnek Hozzád
Oh égből szállott kenyér
Boldogságos Szűz Mária

JÓTÉKONYSÁG. A Fogadalmi templomban felállítandó kis Szent Teréz oltár költségeihez Horváth Szilárdné 10 és Szűcs Mihályné 2 pengővel járult hozzá.

A VÁROSI NŐI-FELSŐKERESKEDELMI ISKOLA Boldog Margitról nevezett Mária Kongregációja jótékonycélu műsoros előadást rendez az ipartestület márványtermében folyó hó 4-én délután fél 5 órakor. Jgyek elővételnél az iskolában vagy előadás előtt a helyszínen 20, 40 és 60 fillérért kaphatók.

ÚJ SZENTSIR A FOGADALMI TEMPLOMBAN. Az ideai nagyheti szertartások alkalmával kellemes meglepetésként hatott a Fogadalmi templomban felállított új Szentsir. Fehér, sárga és bordó színű drapériákból készült, teljesen az egyházi előírások szerint. A keresztoltár előtt állították fel az alsóvárosi zárda

szerzetesnői, N. Czike Gábor igazgató tervei alapján. A hatásos építményt fehér és örökzöld virágokkal díszítették fel, úgyhogy igazán méltó volt a székesegyház komoly, defenséges környezetéhez. A szentsirlátogatók nagy serege áhitattal és szívesen imádkozott a szentségi Jézushoz illő szentsir előtt.

REKVIEM KÁROLY KIRALYÉRT.

Április elsején, boldog emlékü, tragikus sorsu IV. Károly királyunk száműzetésben bekövetkezett halálának tizedik évfordulóján Glattfelder Gyula dr. megyésfőpásztor gyászistentiszteletet pontifikál a Fogadalmi templomban. A gyázmise 10 órakor kezdődik.

FŐVÁROSIÁK A FOGADALMI TEMPLOMBAN. A husvét vasárnapján indított kiránduló vonatok 2000 budapesti kirándulót hozott le Szegegre. A vonat érkezését úgy álla-

pitották meg, hogy az utasok éppen beérjenek a püspöki misére. Megtelt velük a Fogadalmi templom, ahol áhitattal hallgatták a szentmisét, majd a megyéspüspök husvéti beszédét. Délután orgonahangversenyen vettek részt. A kirándulókat József Ferenc dr. királyi herceg vezette, aki a püspöki mise alatt a szentáldozáshoz járult.

A KATOLIKUS ISKOLÁK DICSŐSÉGE. Sok mindent ráfognak a katolikusokra, de azt már igazán csak a legnagyobb rosszhiszeműséggel lehet eltagadni, hogy az egyházi, papak és apácák által vezetett iskolák tanulmányi szempontból is elsőrangúak. Érdekes idevonatkozó adatot közöl egy külföldi lap. A belga kormány minden évben 4000 frank

VEGYESHÁZASSÁGOK MAGYARORSZÁGON. A múlt 1931-ik évben Magyarország területén összesen 5157 vegyes házasságot kötöttek 2933 esetben a felek semmiféle reverzalist sem adtak, minek következtében a gyermekek a nemük szerinti szülő vallását fogják követni. 2224 esetben előzetes megegyezés történt a jegyesek között az összes gyermekeknek egy valláson levő nevelésére. Ezeknek a megegyezéseknek 60.2 százaléka az anya vallására nézve történt. A férfiak közömbössége miatt minden hitfelekezeti veszteséget szenvedett a leendő gyermekek nevelésében. Egyedül a katolikus egyház nyert annyiban, hogy a javára kötött megegyezések száma (315) felülmúlja a veszteségek (108) számát.

ÚJ LEÁNYGIMNAZIUM A FÖVÁROSBAN. A Szent Szív-Zárdában — Budapest, VII., Ajtósi Dürer-sor 21. (ezelőtt István-ut 75.) — fennálló polgári leányiskola fokozatosan leánygimnáziummá alakul át. Az

1932—33. tanévben megnyílik az I. osztály, amely folytatása lesz a zárda elemi iskolájának. Nagy kert, tenispálya, tágas játszótérek, télen jég- és rödlipálya nyújtanak alkalmat sportgyakorlatokra. Felvételnek bennlakó, félbennlakó és bejáró növendékek. A jelentkezések folyamatban vannak. Az érdeklődőknek felvilágosítással szolgál az intézet főnöksége.

ARGENTINÁBAN IS RAVASZUL TÖRNEK A VALLÁS ELLEN. Hogy az egyház ellenségei milyen körmönfont ravaszsággal tudnak a humanizmus köpenyege alatt vallást üldözni, arra most legújabb klasszikus példát szolgáltatott egy argentinai tartomány egyházellenes vezetősége. Egy különben nem is általános járványos betegség leküzdésének ürügye alatt bezárták az összes templomokat. A dologban a ravaszság és gonoszság az, hogy ugyanakkor kocsmák, vendéglők, mozik stb. nyitva maradhattak, mintha ezekben nem lehetne sok ember között a betegséget megkapni.

A HOLLANDUSOK EREDETI MÓDON TILTAKOZTAK A SPANYOL JEZSUITÁK ÜLDÖZÉSE ELLEN. A hollandiai Maastricht város katolikus lakossága a Kat. akció felhívására érdekes módon adott kifejezést a spanyol jezsuitaüldözés fölötti felháborodásának. Egy vasárnapon tiltakozó felvonulást rendeztek; 80 autó, amelyen a pápai zászló lenggett, vonult végig a főutcákon. Az autókön feliratok is voltak. A jezsuitakollégium előtt nagy népgyűlés volt, amely erőteljesen tiltakozott a spanyol erőszakosságok ellen. Végül az autók a 10 km.-re fekvő világhírű Walkenburg jezsuita kollégiumhoz is kimentek, ahol hasonló népgyűlés volt.

Olasz áhítat

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

(Befejező közlemény.)

Nem fogom Rómát felfedezni, kár minden ijedségért. A magam dolga volt amit láttam, azonban valahány utam, az csak a Vatikánba vezetett vissza, ahol olyan nehéz az embert elvonszolni egy-egy könyvtől, vagy kézirattól. Pláne ha az véletlenül Petrarcáé, vagy Danteé.

A viszony az állam és a Vatikán között akkor még meglehetősen feszült volt s fasiszta-gyűléseken reprodukálhatatlan kifejezések röpködtek a levegőben. Oh, korántsem hivatalos formában, csak ama bizonyos túlzó emberi szokás alapján, mikor valaki, — hogy minden szójáték nélkül használjam a talán itt groteszkül ható hasonlatot, — pápább akar lenni a pápánál. Tömeg sose tud disztinkváltni, a felkorbácsolt szenvedély csökkenti a nivót is, felelőtlenek fenyegetőzve handabandáztak, sőt volt aki egy mindenütt otthonos magyar fiu révén vitába szállt velünk is.

— Vigyétek el Magyarországra a pápát, ha annyira ragaszkodtok hozzá. Nincs is más ország, ahol biztonságban volna.

— Jó vicc!

— Odaadunk vele mindent, ami az övé. De ne avatkozzék a dolgunkba.

— Ti pedig akkor becsukhatjátok a boltot.

— Vigyázz, figyelmeztetlek, ezekkel nem lehet így beszélni, mert nem értik a tréfát.

Mussolini, mindenkor és mindenben csak Mussolini, akinek a neve említésekör összefolyik a szájukban a nyál.

— Itt a dolgozó szobájának ablaka, mutattak fel a mi régi palotánkra. De csak futólag pillants oda, mert nyomban igazoltatnak.

— Annyira féltik?

— Annyira. Ez a tér tele van detektívvel, sose tudhatod, ki hallja a beszédedet.

— Akkor azt se hiszem, hogy ez a dolgozó szobájának ablaka. Csak elhiresztelték.

— Én se hiszem. Hét éve vagyok Rómában, de még nem láthattam, pedig szerettem volna. Maga az élő titokzatosság és rejtély.

Szent Péter templomát ha alaposan meg szeretné valaki ismerni, talán elég volna hozzá egy esztendő. Mihez kezdjen négy-ötszöri látogatás alatt az ember? Engem feletle elgondolkoztatott Rampolla biboros sírja, amely az egyik oltár alá jutott, fenn a templomban. Micsoda krisztusi erőre van szükség, hogy lázongás, keserűség nélkül vegye valaki tudomásul a vést, mikor azon a ponton áll, hogy az egész keresztény egyház látható fejévé váljék! Micsoda mélységes titok és engesztelhetetlenség tudta kimondani magát azt a tiltakozást! Talán ennek a világtörténelmi hatalmas egyéniségnek a halála után járó elégtétel a temetkezési helye, ennek az előkelősége. Mary del Val biboros államtitkár lennt nyugszik, a mélyebben fekvő alagsorban, de porfir-síremléke egyike a világ leggyönyörűbb síremlékeinek.

A templomban nagyon bajos az áhitat a sok látogató miatt. Főleg angolok és amerikaiak lepik el csoportosan, hozzák magukkal a tengeren tulról az autó-car-oket, azokon járnak be a várost, hangosan magyarázva s igazi parvenü módján tapogatva meg mindent, hogy mennyit érhet és meg lehetne-e venni? Ez a kíváncsiságba öntött kereskedői szellem néha fantasztikus ajánlatokkal lepi meg a Vatikánt, csodálkozó tekintetük értelmetlenül áll a szelíd, mosolygó »non possumus«-szal szemben.

Monsignore Luttor júl. 17-re kért a magyar kolónia 23 tagja számára kihallgatást a Szent Atyánál. Ezen a péntekre virradó éjjelen történt a Vatikánban a bombamerénylet, amelynek detonációját egészen tisztán hallottuk a Collégiumban, anélkül, hogy tudtuk volna, mit jelent. A bombát a Szent Péter templom egyik gyóntató-székében rejtették el, megtalálták már alkonyatkor, mikor bezárása előtt átvizsgálták a templomot, aztán kivitték a Vatikán-város olyan helyére, ahol a felrobbantásával nem okoz veszedelmet.

— Az volt a cél, magyarázta nekem valaki benfentes, hogy igenis romboljon. Menjen szét a hangja, még a hire.

Szörnyű volt így is a konsternáció, annál jobban meglepett, hogy másnap a túlnyomólag napközben megjelenő olasz lapok szürkén, sokszor eldugott helyen, amolyan apróbetűs rendőri hír formájában foglalkoztak az eseménnyel. Egyáltalában nem csináltak belőle szenzációt, mint a világ minden más helyén. A mérgesebbje legfőlőbb azt találta ki, hogy a fasisztákat akarják ellenségeik kellemetlen helyzetbe sodorni ezzel a tréfával.

— Látod, mondom vitázó fasiszta-barátunknak, hogy ujságírói szemmel nézve, tisztára a ti világotokba helyezkedve, ez így nagy ügyetlenség. Éppen nektek kellene kiabálnotok, hogy tiltakoztok a túlzó félbolondok ilyen vita-stilusa ellen, mert végtére politika és meggyőződés ide, vagy oda, a Szent Atya mégis csak a világ első szuverénje.

Megint az volt a válasza.

— Vigyétek el, szívesen odaadjuk.

Tele volt a város rémhírrel, egész határozottan beszéltek, hogy lezárták a Szent Péter templomát, napokig nem mehet senki a Vatikánba, — déli tizenkettőre azért mégis összegyűlekeztünk a jobboldali feljárat árkád-oszlopai alatt, a találkozó helyen.

Előbb bementünk a templomba is, ahová épp olyan szabad volt a bejárat, mint máskor, — legföljebb nagyobb a látogatottsága a rendesnél.

— Itt robbant a bomba! — mutogattak az amerikaiak a Szent Péter templom baldahinos oltára mögött egy helyre, ahol vagy tiz-tizenkét négyzetméternyi területen fel volt szedve a kőpadozat, egy kissé hanyag földhányásokon.

Egyre többen jöttek, bámulták, szörnyülködtek s talán magam is elhittem volna, ha nem látom már előző napon ugyanígy felszedve a javításra szánt részt.

A kihallgatásra egyébként, amely a hagyományos káprázatos külsőségek között ment végbe, alig háromnegyed órát kellett várunk, kitüntető módon nyomban fogadott a Szent Atya. Arca, amely csupa szellem, magasztosság, soha sehol nem tapasztalt értelem, — most nagyon komoly volt. Ott láttuk rajta az elvetemült kísérlet fölött érzett fájdalmat. A hangja mély, tiszta, a tekintete elsuhan fölöttünk, aztán ahogy térdenállva fogadjuk és megcsókoljuk a halászczyűrűt, meghatva érezzük férfias kézfogását.

Voltam az életben már különféle körülmények között, mikor esetleg cinizmusnak minősíthette valaki, hogy nem vagyok meghatva, most azonban bevallom őszintén, hogy reszkettem. Tekintetemet nem tudtam elvenni az arcáról, halvány krémszínű reverendája, egy árnyalattal világosabb cingulusa inkább csak a szemreflexem mögül szívárgott a tudatomba, — nem láttam én akkor a Szent Atya arcán kívül egyebet, fotográfia képtelen élethűen visszaadni annak összhatását, ahogy elszorította a lélegzetemet.

— Milyen volt a cipője? — kérdezte valaki a kihallgatás után.

— Ejnye, magam is szerettem volna látni, de nem jutott az eszembe. Annyira lenyűgözött ő maga.

Mert amikor a következő terembe ment volna a katonai kíséretével s még előbb megállt, rövid imát mondva, áldást osztva, akkor is csak az arcát láttam.

Felelős szerkesztő vitéz MARIAFÖLDY MARTON dr.

A lapot szerkeszti és kiadja: BALOGH ISTVÁN dr.

„PROMETHEUS”-NYOMDA nyomása Szeged

Könyisumertetés

Lugosi Döme: A Szeged-alsóvárosi templom és kolostor kincsei

Budapestről Szegedre jövők első kérdése: Hol láthatom a »Fekete Máriát«? A szegediek kevésbé tartják számon az alsóvárosi Mátyás-templomban ma már oltár nélkül álló, de a csodálatos meghallgattatások bizonysgául fogadalmi emlékekkel körülaggatott censtochovai Szűz képmásolatát. De mert ma az idegenforgalom és az »ismerd meg hazádat« helyes jelszava kezd tért hódítani, nemcsak dicséretreméltó, hanem határozottan szükséges és hézagpótló az a 72 oldalas mű, amelyet a történetbuvárkodásáról ismert Lugosi Döme éppen az első kedvezményes Weekend-vonat megérkezésekor tett közkinccsé.

Alapos történelmi felkészültséggel kezeli a szerző az alsóvárosi templom és kolostor műkincseinek és általában a templom és zárdának multját. De végigvezet a színhelyen annak mai állapotában is és mindent töviről-hegyire megmagyaráz. Valóságos kis Bedaecker azok számára, akik tudatosan és művelézzel kívánják végignézni az érdekességeket. Tévedne azonban az, aki csupán utikalauzt keresne a művecskében. A pontos életrajzok és adatok során kívül igazán élvezetes és olvasmányoknak is érdekes életrajzok és jellemzések tarkítják a leírást, mintegy példát mutatva, hogy milyennek kell lennie egy kellemesen szerkesztett utikalauznak.

Nyolc kép díszíti a könyvet, amelyet szegedinek és idegennek egyaránt olvasnia kell. A könnyed elbeszélő modor, amely Lugosit egyéb munkáiban is jellemzi, nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az érdeklődők szívesen vegyék a kezükbe e művet.

(dgy)

*

A soproni Katolikus Kör immár harmadizben ad ki almanachot tagjai részére. A könyvecske nemcsak külsejében izléses, szinte művészi kivitelű, de tartalmában is mély, a katikum minden rétegét érdeklő írásokkal telt. Az almanach első része naptár, a második a vallás és tudomány kérdéseivel foglalkozik, a harmadik művészi novellákat és gyönyörű költeményeket nyújt, a negyedik pedig a soproni könyvek szemléjét adja. A nívós színvonalon álló almanachot dr. Gábor Géza leányliceumi tanár szerkesztette s a munka méltó szerkesztőjéhez.

A könyvecske olvasásakor valóban azon óhaj merül fel, vajha hasonló almanach kiadását a szegedi Katolikus Kör is megvalósítaná. Ha a taglétszámban kisebb és anyagiakban szegényebb Sopron képes irodalmi értékű almanach kiadására, miért nem volna ez nálunk Szegeden is megvalósítható? Kövessük e téren Sopron dicséretre méltó példáját.

Klacsó Győző.